

Rapport 2008:9

Arkeologisk förundersökning/antikvarisk kontroll

Två härdar och två keramikfragment vid Jäppestad

RAÄ 147, 237, 275 m fl
Jäppestad 2:4 m fl
Vårdsberg socken
Linköpings kommun
Östergötlands län

Fredrik Samuelsson

Två härdar och två keramikfragment vid Jäppestad

Innehåll	
Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och tolkning	4
Referenser	6
Tekniska uppgifter	9
Bilaga 1. Profilritningar	10
Bilaga 2. Anläggningsbeskrivning	11
Bilaga 3. Fyndlista	11
Bilaga 4. ¹⁴ C-kalibrering	12

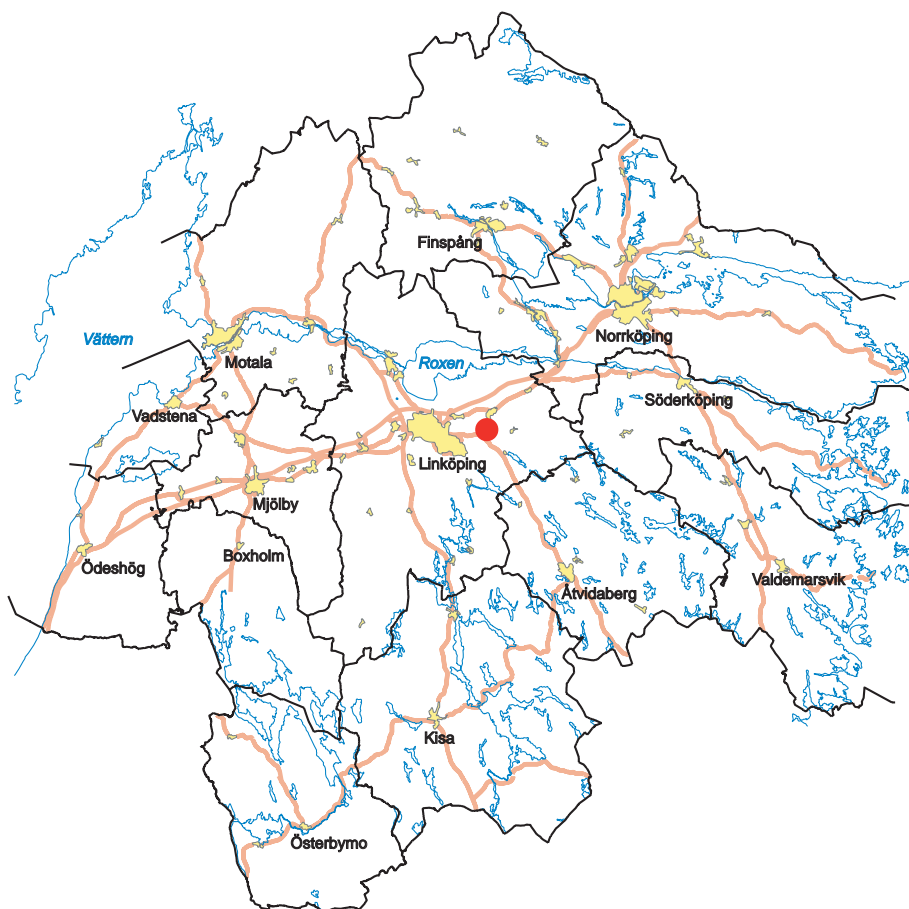
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

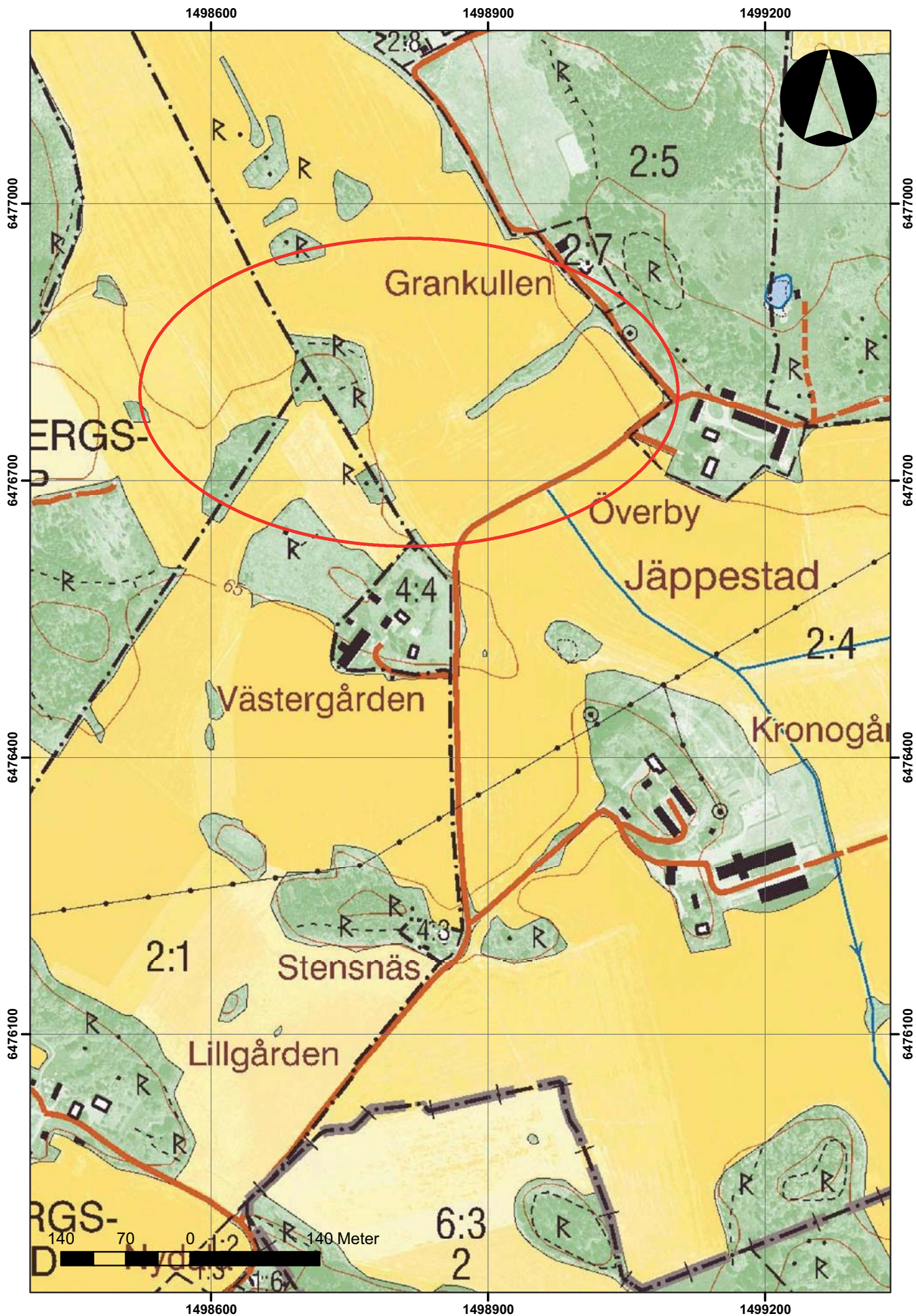
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

I augusti 2007 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll i samband med schaktning för ny elkabel inom fastigheten Jäppestad 2:4 m fl. Arbetet utfördes på uppdrag av Daniel Beckroth och bekostades genom bidrag från länsstyrelsen. Vid förundersökningen påträffades två härdar och två keramikfragment.

Fredrik Samuelsson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde i augusti 2007 en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll i samband med schaktning för ny elkabel inom fastigheten Jäppestad 2:4 m fl, Vårdsbergs socken. Förundersökningarna utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Daniel Beckroth och arbetet utfördes av Linköping Kraftnät. Länsstyrelsen i Östergötlands län svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för förundersökningen samt för skrivandet av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Det aktuella området är beläget i en mycket fornlämningsrik trakt. Lämningarna härrör främst från järnåldern men även bronsåldern finns representerad. Ca 1 km norr om ledningssträckan ligger Linghem och västerut ligger Vårdsberg. I Linghemsområdet har omfattande utbyggnader och exploateringar skett under de senaste 30 åren. Detta har medfört att nya oregistrerade fornlämningar kommit i dagen. Området kring Vårdsberg är Rikssintresseområde för kulturmiljövården, E39.

I närheten av det nu aktuella området har arkeologiska utredningar och undersökningar utförts inför bl a bostadsbebyggelse, ledningsdragningar och vägutbyggnader (bl a Nilsson 1979, Larsson 1993, Ohlsén 2005, Stenvall & Sundberg 2006). Samtliga arkeologiska insatser konstaterar lagskyddade lämningar eller områden med sannolika dolda lagskyddade lämningar såsom boplatser.

Ledningssträckan kom att läggas intill samt passera ett flertal registrerade fornlämningar. Dessa utgörs bl a av gravfält (RAÄ 147), stensättningar (RAÄ 166, 167, 237), stensträngar (RAÄ 166, 167, 207) och älvkvarnsförekomst (RAÄ 275).

Syfte

Syftet med förundersökningarna var att tillse att fast fornlämning inte kom till skada genom det planerade

markingreppet. Fornlämningar som framkom skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras. Förundersökningens resultat skulle kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta beslut i ärendet.

Metod och dokumentation

Eftersom den totala ledningssträckan var ca 460 m lång utfördes den arkeologiska förundersökningen i form av sökschaktsgrävning. Sex schakt togs upp med maskin och totalt undersöktes ca 150 löpmeter. Schaktdjupet varierade mellan 1,6-2,5 m och djupet mellan 0,3-1,2 m.

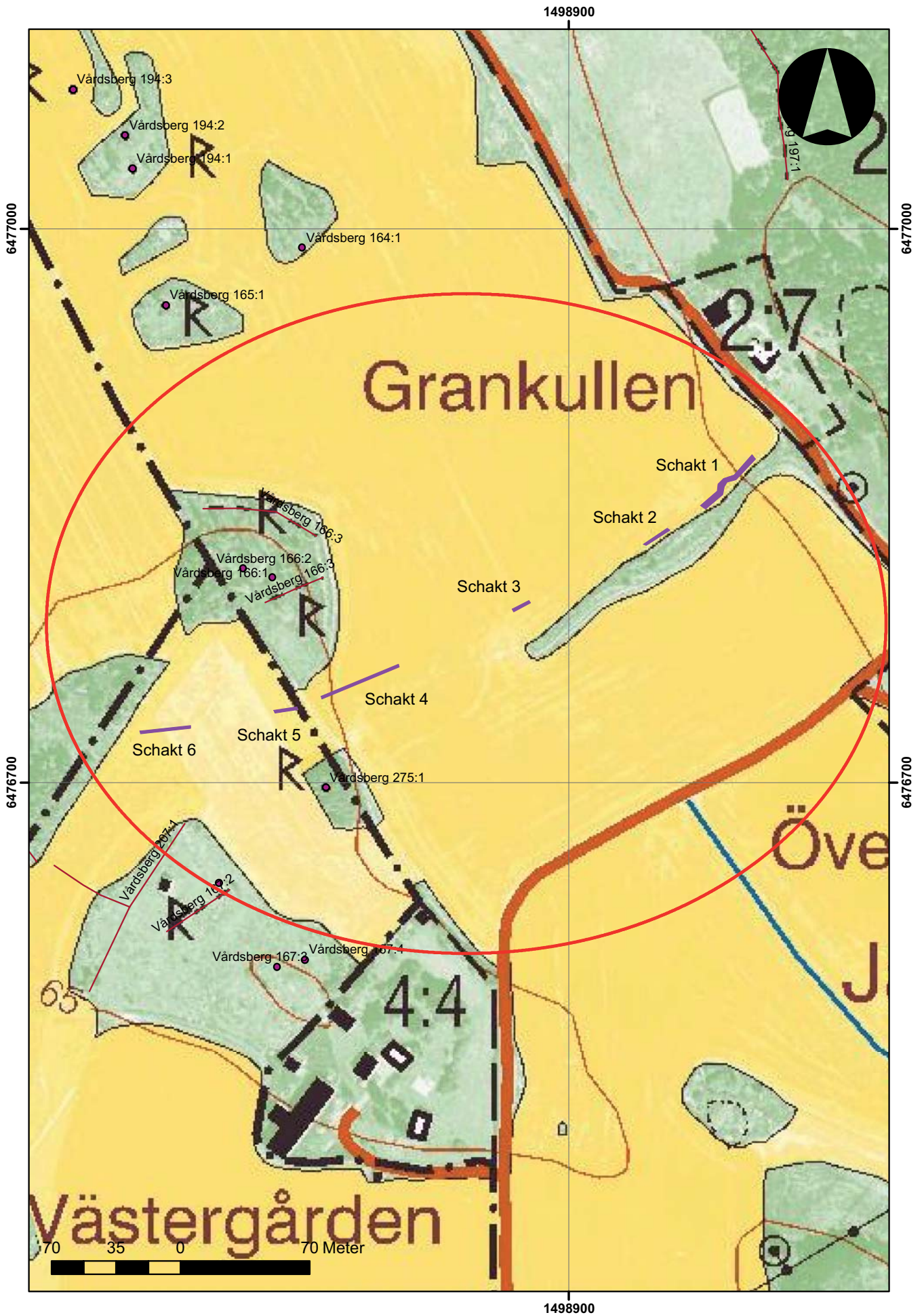
Resultat och tolkning

I samtliga schakt bestod matjorden av mörkbrun siltig lera. Tjockleken varierade mellan 0,2-0,7 m. Eftersom schakt 1 löpte längs med en "landtunga" med mycket röjningssten påträffades även sådan sten i schaktets matjordslager.

Förutom schakt 3, i vilket undergrunden bestod av varvig grå/gulbrun lera, bestod övriga schakts undergrund av enbart gulbrun lera.

I schakt 1 och 2 observerades under matjorden ett, upp till 0,6 m tjockt, lager bestående av grå siltig lera med inslag av kol. Troligtvis utgör det ett äldre odlingslager. I schakt 1 påträffades två härdar (A1 & A2) i övergången mellan detta sistnämnda lager och undergrunden. Dessa undersöktes och borttogs. Härden A1 daterades till 760-400 f Kr med 2 sigma (Ua-34974) dvs yngre bronsålder/förromersk järnålder. De båda härdarna påträffades ca en meter under nuvarande marknivå. Schakt 1 var placerat i en svacka i åkern vilket kan förklara att både det äldre odlingslagret och härdarna hade klarat sig från sentida påverkan.

Vid framrensningen av härd A2 påträffades ett mindre förhistoriskt keramikfragment av äldre järnålderskaraktär. Ett liknande, dock något större, keramikfragment påträffades som lösfynd i schakt 4.

Figur 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningområdet, fornlämningar och de aktuella schakten markerade. Skala 1:2 500.

Referenser

Fornminnesregistret: <http://www.fmis.raa.se/fmis/>

Larsson L.Z. 1993. *Linghem*. Arkeologisk utredning etapp 1. Vårdsberg och Törnevalla socknar. Linköpings kommun, Östergötland. Rapport UV Linköping 1993, dnr 2795/93.

Nilsson C. 1979. *Fornlämning 144a, gravar, äldre järnålder, Himna, Vårdsbergs socken, Östergötland. Arkeologisk undersökning 1973-1974. Linköpings kommun. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. Uppdragsverksamheten. Rapport 1979:53.*

Ohlsén M. 2005. *Stensborg 3:1*. Vårdsbergs socken, Linköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk förundersökning. Östergötlands länsmuseum. Rapport 2005:61.

Stenvall J. & Sundberg K. *Gällstad-Himna, Linghem*. Vårdsbergs och Törnevalla socknar. Linköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk utredning etapp 2 och arkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet UV Öst. Rapport 2006:56.

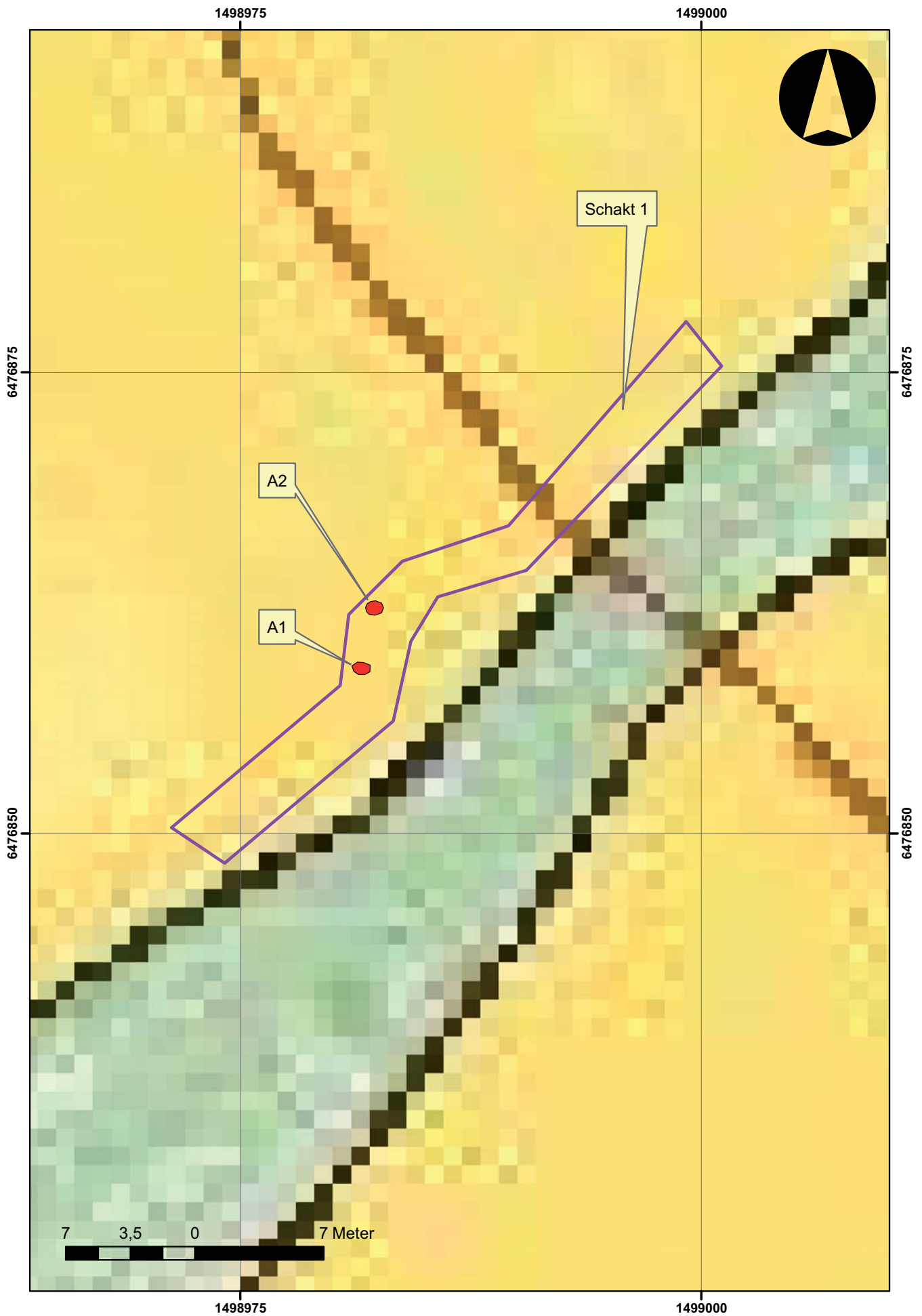
Figur 4. Schakt 1 mot NO. Foto ÖLM

Figur 5. Härd A1. Foto ÖLM

Figur 6. Härd A2. Foto ÖLM

Figur 7. Schakt 1 med påträffade anläggningar. Skala 1:250.

Tekniska uppgifter

Lokal Jäppestad 2:4, 2:5, 2:7 & Vårdsberg-Ånestad 2:1
Socken Vårdsberg
Kommun Linköping
Län och landskap Östergötland

Fornlämningsnummer RAÄ 147, 166, 167, 207, 237, 275

Ekonomiska kartans blad 085 59 (8F 5j Vårdsberg)
Koordinater X6476860, Y1499051 – X6476730, Y1498632
Koordinatsystem RT90 2,5 gon V

Typ av undersökning Arkeologisk förundersökning i form av
antikvarisk kontroll

Länsstyrelsens dnr 431-15224-07

Länsstyrelsens handläggare Carin Claréus

Länsstyrelsens beslut 2007-08-16

ÖLM dnr 455/07

ÖLM projektnr 530690

Uppdragsgivare Daniel Beckroth
Kostnadsansvarig Länsstyrelsen i Östergötlands län

Projektledare Fredrik Samuelsson
Rapportarbete Fredrik Samuelsson

Fältarbetstid 2007-08-22--23
Totalt undersöktes Ca 150 löpmeter

Fynd C 4374:1-2 (två keramikfragment)
Foto Digitalt
Analyser Ua-34974

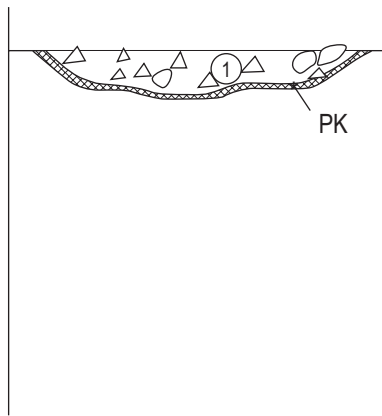
Grafik Fredrik Samuelsson
Renritning Johan Levin
Grafisk form Johan Levin/Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/02241
ISSN 1403-9273 Rapport 2008:9 © Östergötlands länsmuseum

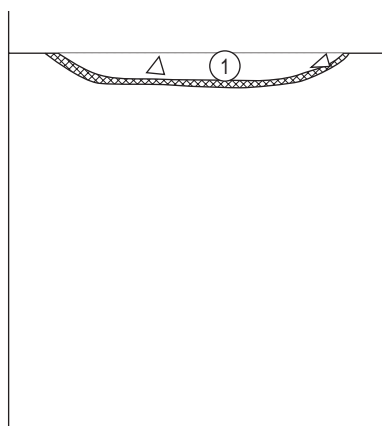
Bilaga 1. Profiliritningar

A1
Profil mot NÖ

1. Mörkgrå lera med mycket kol, speciellt utmed kanterna. Mycket skärvsten.

A2
Profil mot N

1. Grå, siltig lera med mycket kol, speciellt utmed kanterna. Mycket skärvsten.

Jäppestad
Vårdsbergs socken
Linköpings kommun, Ög
RAÄ -
Profiliritning
Skala 1:20
Dnr 455/07
2007-08-22 -- 23
Renritning Johan Levin

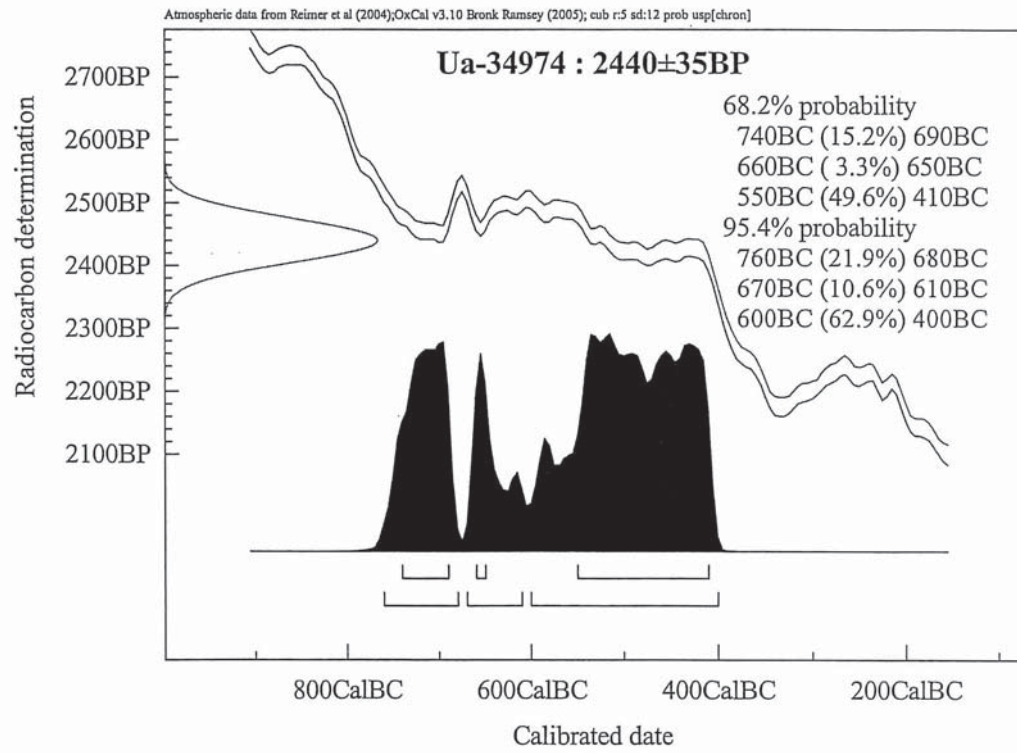
Bilaga 2. Anläggningsbeskrivning

Objektid	Typ	Schakt	Form i plan	Storlek i plan	Djup	Fyllning	Fynd
A1	Härd	1	Oval	1,00 x 0,70 m	0,12 m	Grå siltig lera. Mkt kol och skärvsten.	
A2	Härd	1	Oval	1,00 x 0,80 m	0,10 m	Mörkgrå lera. Mkt kol och skärvsten.	Ett keramikfragment

Bilaga 3. Fyndlista

Fynd	Antal	Föremål	Material	Längd	Bredd	Höjd	Diam	Vikt	Fragm	Ark ålder	Anmärkning
C4374:1	1	Kärl	A	15	7	4	0	0,3	F	Järnålder	Hittades vid framrensningen av härd A2.
C4374:2	1	Kärl	A	30	14	9	0	4,7	F	Järnålder	Lösfynd i schakt 4

Bilaga 4. ¹⁴C-kalibrering

Östergötlands länsmuseum utförde i augusti 2007 en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll i samband med schaktning för ny elkabel inom fastigheten Jäpestad 2:4 m fl, Vårdsbergs socken, Östergötland. Vid förundersökningarna påträffades två härdar och två keramikfragment.